78

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

DEVONXONA

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil “___” avgust

PARRANDA MAHSULOTLARINI EKSPORTGA TAYYORLASH TEXNOLOGIYASI FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxasisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	-	Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta’lim sohasi:	810000	-	Qishloq xo‘jaligi
Mutaxassislik:	70810801	-	Parrandachilik

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Zooinjeneriya fakulteti
70810801– **Parrandachilik mutaxassisligi**

Fan nomi:	*Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi*
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	PMETT1306
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	50
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Magistrantlarga qishloq xo'jalik parrandalarini turlari kesimida naslli parrandalarini (tirik holda) va ularning nasl mahsulotlarini (material) hamda parranda mahsulotlarini eksport qilishga tayyorlash, ularni amalga oshirish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar yig'indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar fizialogiyasi
2.	Biologiya
3.	Hayvonlar genetikasi
4.	Qishloq xo'jalik hayvonlarini urchitish

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Qishloq xo‘jalik parranda tuxumi va go‘shtini eksportga tayyorlashni bilishlari kerak;
TN2	Qishloq xo‘jalik parrandalarni zotlaridan, tizimlaridan olingan nasilli tuxumlarni eksportga tayyorlashni bilishlari lozim;
TN3	Otalangan, nasldor tuxum va jo‘jalarni olish, sifatini baholashni bilishlari kerak;
TN4	Zamonaviy krosslarning jo‘jalarini saralash va eksport qilish texnologiyasini, bilishi kerak;
	Ko‘nikmalar jihatidan:
TN5	Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi sohasiga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish bo‘yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizligini aniqlay oladi;
TN6	Eksport va emport bo‘layotgan mahsulotlarni sifatini farqlay oladi;
TN7	Nazariy va amaliy bilimlar yig‘indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirib baho bera oladi;
TN8	Umumiy galadagi parrandalarning nasl xususiyatiga qarab ularni boshqarishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	Parranda mahsulotlarini eksportga tayyorlash texnologiyasi faniga kirish
M2	Qishloq xo‘jalik parrandalarini va ularning nasl mahsulotlarini (materialni) eksportga tayyorlash
M3	Qishloq xo‘jalik parrandalarini eksportga tayyorlash
M4	Tuxum yo‘nalishidagi naslli tovuqlarni eksportga tayyorlash
M5	Tuxum yo‘nalishidagi naslli xo‘rozlarni eksportga tayyorlash
M6	Go‘sht yo‘nalishidagi tovuqlarni eksportga tayyorlash
M7	Go‘sht yo‘nalishidagi tovuq jo‘jalarini eksportga tayyorlash
M8	Qishloq xo‘jalik parrandalarini go‘shtini eksportga tayyorlash
M9	Qishloq xo‘jalik parrandalarini tuxumini eksportga tayyorlash
M10	Tuxum yo‘nalishidagi naslli kurkalarni eksportga tayyorlash
M11	Tuxum yo‘nalishidagi naslli kurka jo‘jalarini eksportga tayyorlash
M12	Go‘sht yo‘nalishidagi naslli kurkalarni eksportga tayyorlash
M13	Tuxum yo‘nalishidagi bedanalarni eksportga tayyorlash
M14	Go‘sht yo‘nalishidagi bedanalarni eksportga tayyorlash
M15	Tuxum yo‘nalishidagi o‘rdaklarni eksportga tayyorlash
M16	Go‘sht yo‘nalishidagi o‘rdaklarni eksportga tayyorlash
M17	Tuxum yo‘nalishidagi g‘ozlarni eksportga tayyorlash

M18	Go'sht yo'nalishidagi g'ozlarni eksportga tayyorlash
M19	Sesarkachilik va tuyaqushchilik mahsulotlarini eksport va import qilish asoslari
M20	Dikarativ va urushqoq parrandalarni eksport va import qilish asoslari
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Qishloq xo'jalik parrandalarini eksport va import qilish bo'yicha huquqiy va rasmiy hujjatlar.
A2	Qishloq xo'jalik parrandalarini eksport va import qilish bo'yicha talablar.
A3	Parrandalarni naslli mahsuloti (material) to'g'risida tushuncha
A4	Parrandalarni naslli mahsulot (material) lari bilan ishlash va tanishish.
A5	Parrandachilikda naslchilik xo'jaliklarida eksport qilish asoslari.
A6	Parrandachilikda eksport qilishning huquq asoslari.
A7	Eksport va import qilinadigan mahsulotlarning nazoratdan o'tkazish tartibi.
A8	Qishloq xo'jalik parrandalarini nasl mahsulotlarini (material) eksport qilish asoslari (sxemasi).
A9	Qishloq xo'jalik parrandalar tuxumlarini eksportga tayyorlash.
A10	Qishloq xo'jalik parrandalar go'shtlarini eksportga tayyorlash.
A11	Tuxum yo'nalishidagi naslli tovuqlar va xo'rozlarni nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash
A12	Broyler yo'nalishidagi tovuqchilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash
A13	Kurkachilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A14	G'ozchilik nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash
A15	O'rdakchilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash
A16	Bedonachilik nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A17	Sesarkachilikda nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A18	Tuyaqush nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A19	Bedana nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A20	Go'sht yo'nalishidagi bedana nasl mahsulotlarini eksportga tayyorlash.
A21	Qishloq xo'jalik parrandalarini nasl mahsulotlarini (material) import qilish asoslari (sxemasi).
A22	Chetga chiqariladigan naslli mahsulot (material) to'g'risida tushuncha.
A23	Chetdan olib kelinadigan naslli mahsulot to'g'risida (material) tushuncha.
A24	O'zbekiston Respublikasiga chetdan naslli parrandalar keltirish to'g'risida ma'lumot (Viloyat va yillar kesimida).

Mualliflar:	**Yu.A. Ermatov** - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasi biologiya fanlari nomzodi, dotsent. **D.M. Ibragimov** - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasi assistenti.
E-mail:	ermatovyusupbek@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Xususiy zootexniya" kafedrasi
Taqrizchilar:	**1. Sh.K.Amirov** – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq – ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrasi professori q.x.f.n. **2. A.X.Xatamov-** Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining ilmiy ishlar bo'yich direktor o'rinbosari, q.x.f.d. (PhD), katta ilmiy xodimi

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Xususiy zootexniya" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i	R. Ro'ziqulov
Fakultet dekani	O.Boymatov
Kafedra mudiri	O.Maxmadiyarov
Tuzuvchilar	Yu. Ermatov D.Ibragimov

A25	Respublikaga viloyatlar kesimida chetdan keltirilgan parrandalar zoti, leniyasi va krosslari bo'yicha ma'lumot.

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Parrandachilikda naslchilik ishining holati va istiqbollari.	6 soat
2.	Parrandalarni naslini yaxshilash, mahsuldorligini hamda sonini ko'paytirish.	6 soat
3.	Parrandachilikda zamonaviy seleksiya usullaridan foydalanish hamda naslchilik ishlarini jadallashtirish asoslari.	6 soat
4.	Xo'roz va tovuqlar gen zahirasini yaratish.	
5.	Parrandachilikda gen zahiralardan foydalanib gala, oila, zot va tizimlarni yaratish texnologik jarayonlarini samaradorligini o'zlashtirish.	6 soat
6.	Parrandachilik sohasiga oid monografiya, dissertatsiyalar, adabiyotlar, ilmiy maqolalar, to'plamlar hamda jurnallardagi naslchilik va seleksiya ishlari bo'yicha chop etilgan yangiliklar bilan tanishish.	6 soat
7.	Parrandachilik sohasiga oid Qonun, qaror, farmon va qoidalar mazmuni.	6 soat
8.	Turli naslchilik hujjatlari, naslli parrandalar bazasini to'ldirilishini o'zlashtirish.	6 soat
9.	Xo'jalik va zot bo'yicha naslchilik ish rejasini ishlab chiqishda ishtirok etish va asosiy prinsiplarini o'rganish.	6 soat
10.	Nasldor parrandalarni baholash va natijalarini yoritishni tashkil etish tartibini o'zlashtirish.	6 soat
11.	Nasldor parrandalarni oziqlantirish, ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.	6 soat
12.	Nasldor parrandalarni o'stirish, usullarini o'rganish.	6 soat
13.	Nasldor parrandalarni saqlash usullarini o'rganish.	4 soat
14.	Yosh jo'jalarni oziqlantirish, o'stirish, saqlash va ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.	4 soat
15.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholash	4 soat
16.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish	2 soat
17.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda naslchilik va seleksiya yutuqlarini o'zlashtirish.	2 soat
18.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish hamda naslchilik va seleksiya yutuqlarini o'zlashtirish.	2 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	Islomxo'jayev S.S., Boboyev K.X., G'ulomov K. «Parrandachilikdan

	amaliy mashg'ulotlar». Toshkent, O'zbekiston nashriyoti, 1996 yil.
2.	D.Scrivener "Popular Poultry breeds" Booshop 2014 England
3.	Сидоренко Л.И., Щербатов В.И. «Биология кур» Учебное пособие. Краснодар. Куб ГАУ 2016 г.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
4.	Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son Farmoni. Toshkent, 2017.
5.	Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora –tadbirlari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sonli Qarori. Toshkent, 2017 yil.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrdagi "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son
7.	Wilson G. Pond, Fuller W. Bazer, and Bernard E. Rollin. Animal Welfare in Animal Agriculture (Husbandry, Stewardship, and Sustainability in Animal Production). Taylor & Francis Group. New York 2011 yaer.
Axborot manbaalari	
1.	www. Ziyo.net.uz.
2.	www.veterinariya meditsinasi.uz
3.	www.sea@mail.net21.ru
4.	www.veterinary@actavis.ru

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy

xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot